

VIÊM MŨI HỌNG

◎ 1. ĐẠI CƯƠNG

Viêm mũi họng hay viêm mũi cảm thường xảy ra cho trẻ em và người lớn vào lúc trời trở lạnh, thường từ tháng 10 đến tháng 3, trẻ con từ 3 - 6 tuổi là lứa tuổi dễ bị nhất.

Có nhiều loại virus gây cảm lạnh như cúm, á cúm, adenovirus, rhinovirus, chúng làm cho bệnh nhân bị nóng lạnh, uể oải. Nhiễm rinovirus thường gây sổ mũi, viêm kết mạc mắt, nóng lạnh, bệnh lây lan rất nhanh, nhưng ít nguy hiểm, thường tự giới hạn trong 7 - 14 ngày.

◎ 2. ĐÁNH GIÁ BỆNH NHÂN

2.1. Hỏi bệnh

- Dịch tễ: trong nhà hay nhà trẻ, trường học có trẻ em bị cảm
- Tiền sử bệnh: trẻ thường bị sổ mũi hay mới bị, trẻ có bị ngứa mũi, thường hắt hơi vào lúc trời lạnh hay khi người mùi lạ
- Dấu hiệu lâm sàng:
 - + Trẻ có cảm giác khô mũi
 - + Sau đó là sổ mũi ào ạt
 - + Sau khoảng hai ngày trẻ bắt đầu nóng lạnh sốt 38 - 39°C, sau 3 ngày trẻ còn sốt nhẹ, sau 7 ngày trẻ sẽ hết sốt, đôi khi 10 ngày trẻ mới hết sốt
 - + Trẻ bị nghẹt mũi, sổ mũi, rát cổ, ho ói ra đàm, uể oải không chịu chơi, biếng ăn.

2.2. Khám

- Thấy mũi sưng đỏ
- Dịch trong hai hốc mũi nếu ở ngày 2 và 3 sẽ có mủ
- Hai cuống mũi sưng to
- Họng đỏ.

2.3. Cận lâm sàng: công thức máu.

◎ 3. CHẨN ĐOÁN

3.1. Chẩn đoán xác định

- Tiêu chuẩn lâm sàng: sốt, sổ mũi ào ạt lúc chuyển mùa
- Tiêu chuẩn cận lâm sàng: công thức máu lymphocyt tăng > 20%.

3.2. Chẩn đoán phân biệt

- Viêm mũi dị ứng: bệnh nhân sổ mũi nhưng không sốt, có tiền sử dị ứng mũi (hắt hơi, sổ mũi), dị ứng da, hen suyễn
- Viêm mũi vận mạch: sổ mũi hay nghẹt mũi, có triệu chứng rối loạn giao cảm.

◎ 4. ĐIỀU TRỊ

Nếu không điều trị kịp thời vi rút có thể gây ra viêm tai giữa, viêm thanh khí quản lúc này có thể nguy hiểm đến tính mạng vì trẻ sẽ bị khan tiếng sau đó bị khó thở do phù nề thanh quản.

Bệnh sẽ ổn định sau 7 ngày 10 ngày ít khi gây biến chứng.

4.1. Nguyên tắc

Điều trị chủ yếu là trị triệu chứng và nâng đỡ thể trạng: dùng thuốc hạ sốt, thuốc sổ mũi, thuốc ho, vitamin C.

4.2. Điều trị triệu chứng

Trẻ cần được bác sĩ khám để được chỉ định thuốc đúng liều lượng và điều trị kịp thời khi có biến chứng.

- Hạ sốt: sử dụng acetaminophen 10 - 15 mg/kg/lần khi sốt > 39°C
- Giảm ho với sirô thảo dược an toàn cho trẻ em: Astex, Pectol
- Giảm chảy mũi bằng một trong các thuốc antihistamin H1 (xem bài sử dụng antihistamin)
- Chống nghẹt mũi: nếu trẻ nghẹt nhiều gây bức rứt không ngủ được, không bú được có thể sử dụng nước muối; nếu không hiệu quả thì có thể dùng chống nghẹt mũi xylomethazolin (xylomethazolin 0,1% dùng cho trẻ hơn 7 tuổi, thời gian dùng 3 - 7 ngày ; xylomethazolin 0,05% dùng cho trẻ 2 - 6 tuổi, dùng ngắn hạn: 3 ngày)
- Vitamin C 10 mg/kg.

4.3. Điều trị đặc hiệu: không có.

Chưa có thuốc chủng ngừa cho rhinovirus khi có dịch chủ yếu là cách ly người bệnh, ra đường nên đeo khẩu trang cho trẻ, không cho trẻ đưa tay lên mắt mũi, ngậm vào miệng.

◎ 5. TÁI KHÁM

Mỗi ba ngày trong vòng 7 đến 10 ngày.

